

Воля

Після Другої світової війни Воля, як і вся столиця, була відбудована, щоб знову стати промисловою зоною міста і одним з найважливіших індустріальних районів країни, аж до 1989 року. Сьогодні індустріальний характер району майже відсутній, на місці колишніх заводів побудовано житлові будинки, ділові та сервісні центри, музеї. Те, що впаде в око сьогодні - це щільна забудова хмарочосами, яка отримала назву «Варшава Сіті». Тут ультрасучасна архітектура контрастує із залишками старої Варшави, з кам'яницями та кількома невеликими фабриками. Втім, це і є колорит цього району. Воля - це не лише архітектура та індустріальний дух. Воля також була місцем міграції людей різних релігій та національностей. Саме в цьому районі найбільш чисельними були єврейська, українська та караїмська діаспори. Слідуючи місцями, позначеними на карті, ви неодмінно натрапите на фрагменти, сліди складної і багатой історії Воли.

1. Скульптури з Каспшака

Це місце характеризується тимчасовістю і просторовим безладом - зокрема, тут знаходяться павільйон із входами в метро, численні сходи, і підпірна стіна з входом до підземного пішохідного переходу. Жвава розв'язка, що з'єднує транспортні маршрути: трамваї, автобуси, підземну залізницю та метро. Простір, адміністративно не позначений як площа, але діючий як площа, нерепрезентативний, але жвавий, хоча і позбавлений малої архітектури, лавок і зелені. Демократичне місце - тут ми натрапимо на пересувний костел для бездомних, підпишемо петицію, купимо квіти або рукавички, побачимо мурал, послухаємо гру на стільцях і візьмемо участь у демонстрації. Або просто призначимо зустріч «на пательні».

сквер полковника
Пацака-Кузьмірського

2. Музей Воли

Перший музей у Варшаві, присвячений району міста, був створений у 1974 році в неокласичному палаці (збудованому в 1880 році) - названому палацом Сікорського (на честь його власника Олександра Сікор-

Воля сьогодні ототожнюється з бізнесом, що динамічно розвивається - «варшавським сіті» та зі зростанням інвестицій у житлове будівництво.

Воля, однак, не завжди була такою, а її історія сягає кінця 14 століття, відколи з'являється перша згадка про княже село - Велике село Воля. Воля неодноразово виникла в польській історії і набувала особливого розголосу в період вільних виборів, коли шляхта і лицарський стан обирали нових правителів на польський престол. Відбувалося це в XIV та XVIII століттях, під час перших та останніх, десятих, королівських виборів. Одним з найбільш характерних елементів ландшафту Воли були вітряки та млини, тому частина району, відома як Млинув і вулиця Млинарська, функціонує і сьогодні. Друга половина XIX століття була періодом промислового піднесення, під час якого створено низку великих металургійних, хімічних і харчових підприємств, а також працювало чимало дрібних мануфактур. Воля перетворилася з Великого села на індустріальне серце Варшави, а в 1916 році була включена в межі Варшави, ставши її офіційним районом.

ського). Музей є філіалом музею Варшави. Тут представлені тимчасові виставки, присвячені соціальній історії, історії культури або питанням екології та клімату. Крім того, в музеї проводяться численні освітні заходи та майстер-класи.

(вул. Сребрна 12)

3. Мурали та графіті

«Гандзя Бандзя» (вул. Сребрна 12, з тилового боку музею Воля). Так називається непримітний графіті спот у Варшаві. Водночас, це одне з найважливіших місць для варшавського, і не тільки, вуличного мистецтва. «Гандзя Бандзя» була заснована 1994 року і продовжує безперервно існувати донині. На невеликій стіні, що прилягає до музею Воля, регулярно з'являються нові графіті, виконані командами, визнаними у спільноті «райтерів». Варто регулярно відвідувати це місце, адже розмах і нова стилістика графіті вражає.

мурал «Камениці» (вул. Валиців 14): на стіні зруйнованої довоєнної будівлі 2009 року було створено монументальний мурал «Камениці». Автор - Віктор Маліновський. Кам'яниця на вул. Валиців 14 знаходилася на території Варшавського гетто. У цьому будинку жив відомий варшавський поет Владислав Шленгель. Будівля була зруйнована внаслідок вибуху бомби. Напис «Камениці» є грою слів, оскільки розділений на складові частини («камінь», «і цо»). Цей мурал є символічною відсилкою до трагічності цього місця - кривавої ліквідації Варшавського гетто, боротьби та придушення Варшавського повстання.

мурал «Чистота це?» (вул. Желязна 79) створено мурал на стіні будівлі Воеводської санітарно-епідеміологічної станції. Авторами муралу є група Twożuwo (Кшиштоф Сідорек та Маріуш Лібель) - одна з найважливіших творчих груп у польському мистецтві на зламі 90-х та першого десятиліття 2000-х років. Характерною особливістю муралу на вулиці Желязна є гра з типографією та її геометричними формами. Написи та окремі типографічні знаки вибудовують всю композицію. Мурал був створений у межах програми «Інше місто, інше життя», присвяченої процесам змін, що відбувалися у колишньому Східному блоці. Ключове питання про чистоту можна розуміти буквально, але також як метафору, що вказує на увесь час політичної трансформації в Польщі.

Тибетська галерея (кільцева розв'язка «Вільний Тибет», на перетині алеї Примаса Тисячоліття та вулиці Марціна Каспшака) - мо-

нументальна галерея вуличного мистецтва, розташована під шляхопроводом на перетині вулиць Примаса Тисячоліття та Марціна Каспшака). Перші графіті створені у межах Фестивалю графіті 2009 року, який зібрав найбільшу кількість учасників - понад 100 осіб протягом трьох днів, серед яких були перехожі, молодь з навколишніх кварталів та варшавські політики. Натхненням для створення муралу також стало надання Далай-ламі звання Почесного громадянина міста Варшави. Відкриття відбулося за кілька днів до приїзду тибетського лідера до Польщі. З тих пір щороку в галереї створюються нові роботи, натхненні Тибетом.

4. Громадський простір і парки:

Європейська площа (кільцева розв'язка Дашинського, вхід з вул. Проста). Це наймолодша з варшавських площ, відкрита у травні 2016 року. Розташована в оточенні висотних будівель зі скла, алюмінію та сталі. Це своєрідний анклав у самому центрі Варшави. Та незважаючи на оточення, це все ж таки громадська площа. У своїй сучасній формі поєднує привабливу малу паркову архітектуру, зелені насадження та паркові меблі. Крім того, це живе місце впродовж усього року завдяки різноманітним анімаційним заходам: концертам, кінопоказам, художнім виставкам.

Парк Мочидло - також відомий як Мочидловська гірка, створений між 1962 і 1970 роками на місці колишнього сміттєзвалища і глиняного кар'єру. Перші проектні роботи розпочала Аліна Шольц, одна з найвідоміших ландшафтних архітекторів Варшави та Польщі. Парк розташований на території масиву Коло і займає площу 20 га, між вулицями Деотими, Гурчевська, Примаса Тисячоліття та Чорштинська. На території парку є чотири чисті ставки, в яких влітку можна ловити рибу. Цінність цього парку полягає в різноманітності рельєфу та рослинності. На території парку розташовані дитячі майданчики та тренажерні майданчики під відкритим небом. Це один з наймальовничіших парків на Волі.

Ліс на Колі - лісопаркова зона, розбудована вже у 20-х роках минулого століття. Сам ліс виник в долині річки Рудавки та болотах і заплавах, що колись її оточували.

Поруч з лісом на Колі розташовані два унікальні модерністські житлові комплекси - житловий комплекс TOP (з 30-х років минулого століття) і житлово-будівельний виставковий комплекс БГК. Заходити до парку варто починаючи з вулиці Обозова. В самому парку варто звернути увагу на так звані руйни в лісі, це залишки колоніальних будівель, які під час війни входили до складу концтабору KL Warschau. Цей парк являє собою цікаве поєднання насаджень спланованої та дикої зелені.

Парк Едварда Шиманського - між вулицями Гурчевська та Вольська, заснований 1974 року. Архітекторами парку були Казімеж Козловський та Якуб Кшечковський. Цей невеликий парк межує з парками на Мочидлі та парком генерала Юзефа Совінського. Даний парк зазнав значної модернізації і сьогодні є цікавим поєднанням рекреаційного парку з системою алей, набережної зі штучною річкою, містками, фонтанами та оглядовими терасами. Додатково запроєктовано ставок. Для активних - нові велодоріжки та півторакілометрова роликорова доріжка з еластичним покриттям. Є тут і ролледром, а його синтетичне покриття також використовується для запуску літаючих моделей.

Парк ім. генерала Юзефа Совінського - створений у 1936 році за громадською ініціативою Товариства друзів Волі. Це був один з найбільших новостворених парків. Його спроекували Зигмунт Хелльвіг та Казімеж Козловський. Розташований на теренах Вольської редути (місце боїв Листопадового повстання 1831 року) та колишніх глиняних кар'єрів і цегельного заводу Меренгольца. Через рік після відкриття парку було встановлено пам'ятник генералу Совінському - кресало роботи Тадеуша Брейера. У 1964 році його було розширено і побудовано амфітеатр, який після 2000 року покрили шатровим дахом на 4-х зоглах, що вміщує понад 2000 посадкових місць, де проводяться концерти і фестивалі. Парк межує з православним кладовищем та територією церкви Святого Іоанна Клімака.

5. Місця культури і активності:

Вольський центр культури (Wolskie Centrum Kultury, WCK) - одне з найцікавіших місць для культурної та

громадської активності на Волі. Головний осередок знаходиться на вул. Дзялдовська 6, але до складу ВЦК входять чотирнадцять осередків у районі. Найцікавішими з них є Будинки культури на вул. Обозова 85, Відкрита колонія на вул. Гурчевська 15 та ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР ВОЛЬСЬКА, Молодіжний клуб на вул. Вольська 46/48. ВЦК веде широку мистецьку, культурну діяльність, але також активно працює в галузі соціальної інтеграції, організовуючи майстерню, громадський сад чи пасіку.

6. Вуличний спорт на Волі:

Скейт-парк на Млинові на вул. Житня; **KSS SkatePark** на вул. Елекційна 19 - це одні з найбільших скейт-парків на Волі, призначені для дошок, роликів ковзанів і BMX. Місця, які варто відвідати. Якщо ж замість трюків ви віддаєте перевагу більшим фізичним навантаженням, обов'язково відвідайте **StreetWorkout** на Ульрихові в парку Повстанців Варшави.

Текст: Конрад Шиллер / Музей Волі

FAJNA WARSZAWA - це 12 карт, які запрошують молодих мешканців відкрити для себе Варшаву: альтернативні місця мистецтва та культури, паркові зони, береги річки Вісли, архітектура, вуличні спортивні тренажери та скейт-парки.

Реалізація: Музей Варшави, Музей Волі та Музей Праги у співпраці з Фондом Вєс Зміана, Фондом Puzska, Фондом Центр Архітектури та Національним Інститутом Архітектури та Урбаністики.

Проект фінансується містом Варшава

Mania online: